

تاریخ ثبت احوال بیرجند

به روایت اسناد

دکتر زهرا علیزاده بیرجندی

(دانشیار دانشگاه بیرجند)

دکتر نرگس ناصری

با همکاری:

سازمان ثبت احوال کشور، اداره کل ثبت احوال استان خراسان جنوبی

نشر چهار درخت

تاریخ ثبت احوال بیرجند به روایت اسناد

سرشناسه: عزیزاده بیرجندی، زهرا، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور: تاریخ ثبت احوال بیرجند به روایت اسناد/ زهرا عزیزاده بیرجندی، اکرم ناصری.
مشخصات نشر: بیرجند: چهار درخت، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری: ۲۱۰ ص: مصور.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۲۳-۰۰-۸
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
داشت: کتاب حاضر با همکاری اداره کل ثبت احوال خراسان جنوبی منتشر شده است.
یادداشت: کتابنامه.
موضوع: ثبت احوال -- ایران -- بیرجند -- تاریخ -- اسناد و مدارک
موضوع: Registers of births, etc.-- Iran-- Birjand-- History-- Sources
شناسه اروده: نا.س.ا.کرم، ۱۳۶۳ -
شناسه خزوده: سازمان ثبت احوال کشور. اداره کل ثبت احوال استان خراسان جنوبی
رده بندی تکره: KM ۱۱۵
رده بندی دیویی: ۲۴۶/۵۱۰۱۳
شماره کتابشناسی می: ۵۸۸۱۰۱۴

حقوق این اثر متعلق به مؤلفین است.

تألیف: دکتر زهرا عزیزاده بیرجندی، دکتر اکرم ناصری

ناشر: نشر چهار درخت

چاپ اول: ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

امور فنی و طرح جلد: نشر چهاردرخت

محل نشر: بیرجند

چاپ و صحافی: مهرنگ

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۲۳-۰۰-۸

قیمت: ۳۵۰,۰۰۰ ریال

بیرجند - خیابان معلم - بین معلم ۴۴ و خیابان ۱۵ خرداد

تلفن: ۳۲۴۵۶۲۱۳ - ۰۵۶ همراه: ۵۶۱۷۱۵۵ ۰۹۱۵

4derakht@gmail.com

www.4derakht.ir

نشر چهار درخت

در طراحی جلد، از نمادهای موجود در شناسنامه‌های جدید استفاده شده است.

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه
۴.....	علل زمینه‌ای بسط و گسترش ثبت احوال در ایران
۸.....	نقش قانون سربازگیری در شکل‌گیری سازمان ثبت احوال
۲۰.....	شیوه‌های شناسایی افراد قبل از تصویب قانون ثبت احوال در ایران
۲۸.....	گفتمان سیاسی تأثیرگذار در شکل‌گیری ثبت احوال در ایران
۳۱.....	جستاری در تاریخچه حقوق ثبت احوال
۳۲.....	قلمرو حقوق ثبت احوال
۳۲.....	تصویب‌نامه ثبت احوال مصوب سال ۱۲۹۷ش
۳۳.....	قانون سجل احوال مصوب ۱۴ خرداد سال ۱۳۰۴ش
۳۶.....	قانون سجل احوال مصوب ۲۰ مرداد ۱۳۰۷ش
۳۹.....	قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۵۵ش
۴۲.....	شناسنامه (سجل)
۵۰.....	شیوه‌های ثبت وقایع حیاتی قبل از تأسیس ثبت احوال

- ۵۱..... کارکردهای هویتی شناسنامه
- ۵۲..... سیر تغییرات صوری و محتوایی شناسنامه‌ها از آغاز تا کنون
- ۵۳..... ۱- صدور شناسنامه‌های یک برگی (۱۲۹۷ش تا ۱۳۰۰ش، صادره دایره نظمیّه تهران).....
- ۵۴..... ۲- صدور شناسنامه‌های یک برگی (۱۳۰۰ش تا ۱۳۰۷ش، صادره اداره سجل احوال و بلدیه).....
- ۵۴..... ۳- صدور شناسنامه‌های دفترچه‌ای شش برگی با تفکیک جنسیت (۱۳۰۷ش تا ۱۳۲۸ش)؛.....
- ۵۶..... ۴- صدور شناسنامه‌های دفترچه‌ای چهار برگی رنگی شیر و خورشیدی (۱۳۲۸ش تا ۱۳۶۳ش).....
- ۵۷..... ۵- صدور شناسنامه‌های یک برگی اضطرار با آرم جمهوری اسلامی (۱۳۵۹ش تا ۱۳۶۳ش).....
- ۵۷..... ۶- صدور شناسنامه‌های دفترچه‌ای چهار برگی با کارت الحاقی ضرب مهر و آرم جمهوری اسلامی (۱۳۶۳ش تا ۱۳۸۹ش).....
- ۵۹..... ۷- صدور شناسنامه‌های یک برگی (۱۳۸۹ش).....
- ۶۰..... بررسی تحلیلی اسناد اداره ثبت احوال بیرجند
- ۶۹..... فهرست اشکالات مطرح در اظهارنامه‌های حوزه‌های ثبت احوال (بیرجند و توابع آن).....
- ۷۰..... انواع مختلف شناسنامه‌های صادره در ثبت احوال بیرجند

نمونه‌ای از فرم‌ها و تقاضانامه‌های بدو المثنی

- ۷۴..... برگ تصمیم هیأت حل اختلاف اداره ثبت احوال
- ۸۴..... اسناد مربوط به ازدواج در اداره ثبت احوال بیرجند
- ۸۷..... اسناد مربوط به احصای اشخاص فاقد شناسنامه
- ۹۰..... ساختار تشکیلاتی ثبت احوال در عصر پهلوی دوم
- ۹۰..... اهتمام سازمان ثبت احوال در تقویض اختیارات خود به واحدهای استانی در دوره پهلوی دوم
- ۹۱..... ساختار تشکیلاتی اداره ثبت احوال بیرجند

ارائه تسهیلات به رؤسا و کارمندان اداره ثبت احوال

تعاملات ادارات و سازمان‌های دولتی با اداره ثبت احوال ۹۶

رابطه دفترخانه‌های ازدواج و طلاق با ثبت احوال ۱۰۶

عریضه‌های مردمی در شکایت از عملکرد کارکنان ثبت احوال

مدل مفهومی، مضامین اطلاعات ثبت احوال بیرجند ۱۱۸

مطالب مربوط به نمودار اطلاعات اسناد ثبت احوال بیرجند ۱۱۹

فهرست منابع ۱۲۰

پیوست‌ها ۱۳۷

سرسخن

به نام خداوند جان و خرد

آشنایی با تاریخ و پیشینه نهادها و مؤسسات اداری از جنبه‌های گوناگون برای مخاطبان متخصص، پژوهشگران علوم انسانی و سایر آحاد جامعه حائز اهمیت و در خور توجه است. در این کتاب حاصل از این گونه مطالعات بویژه هنگامی که با رویکرد مطالعه موردی و در مورد یک خطه خاص صورت گیرد، افق‌های تازه‌ای را در شناخت زوایای ناشناخته تاریخ محلی به گشاید. علاوه بر همه این فواید این گونه پژوهش‌ها از بُعد تجربه‌اندوزی و عبرت‌آموزی از گذشته نیز مفید است. بررسی تاریخچه ثبت احوال بر اساس اطلاعات کتاب حاضر نشانگر نقش ثبت احوال در روند هویت‌یابی افراد جامعه است. با توجه به این نقش و جایگاه داشتن هویت و به عبارتی آشنایی از یک شناسنامه تاریخی برای اداره ثبت احوال به عنوان یک ضرورت و اولویت مطرح می‌گردد. تاریخچه ثبت احوال به منزله سند هویت و شناسنامه این نهاد به شمار می‌آید. با بررسی داشتن این اولویت و فواید مطالعه تاریخ ثبت احوال بود که زمینه‌های انتشار کتاب حاضر شکل گرفت.

از روزی که خانم دکتر علیزاده بیرجندی قصد خود را برای نگارش کتابی پیرامون تاریخچه ثبت احوال بیرجند با من در میان گذاشتند به سبب اهمیت موضوع و اینکه تاکنون کتابی در این باره منتشر نشده، ضمن تأیید نظر ایشان تلاش کردم که با تشویق، ترغیب و تسریع در امور، گامی در جهت انتشار این اثر بردارم. خانم دکتر زهرا علیزاده بیرجندی و همکارشان خانم دکتر اکرم ناصری با شور و پشتکاری شایسته به گردآوری شواهد، اسناد و اطلاعات شفاهی پرداختند. در مرحله گردآوری اطلاعات، مؤلفان این اثر از اسناد کتابخانه‌ها و مراکز آرشیوی مهم کشور نظیر اسناد کتابخانه ملی،

تاریخ ثبت احوال بیرجند به روایت اسناد | ه

مجلس شورای اسلامی، اداره اسناد آستان قدس رضوی، پژوهشکده تعلیم و تربیت استان خراسان جنوبی و گنجینه اسناد اداره کل ثبت احوال خراسان جنوبی همچنین برخی از اسناد آرشیوهای شخصی بهره برده‌اند. پس از بیان این گزارش لازم می‌دانم از مؤلفان محترم این کتاب و همه کسانی که به نوعی در انتشار این اثر نقش داشته‌اند بویژه از کارکنان محترم اداره کل ثبت احوال خراسان جنوبی تشکر و قدردانی نمایم.

مجتبی فاطمی

مدیر کل سابق ثبت احوال خراسان جنوبی

www.ketab.ir